

Література:

1. Behaghel O. Deutsche Syntax. Eine Geschichtliche Darstellung. Band IV. Wortstellung, Periodenbau. Carl Winter, 1932. 322 s.
2. Der althochdeutsche Isidor. Nach der Pariser Handschrift und den Monseer Fragmenten. Hans Eggers (Hrsg.). Tübingen : Niemeyer, 1964. 104 S.
3. Hildebrandslied. In *Althochdeutsche Literatur: eine Textauswahl mit Übertragungen*. Horst Dieter Schlosser (Hrsg.). Berlin : Erich Schmidt Verlag, 1998. S. 60–63.
4. Otfrid von Weißenburg. Das Evangelienbuch. In *Althochdeutsche Literatur: eine Textauswahl mit Übertragungen*. Horst Dieter Schlosser (Hrsg.). Berlin : Erich Schmidt Verlag, 1998. S. 86–99.
5. Tatian. Das Leben Christi. In *Althochdeutsche Literatur: Von der Benediktinerregel zum Ezzolied*. Hans Joachim Gernentz (Hrsg.). Berlin : Union Verlag, 1979. S. 58–67.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-320-3-22>

ТОПОС ДИТИНСТВА У ТВОРЧОСТІ В. ШЕКСПІРА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ

Гутарук Н. В.

*аспірантка кафедри англійської філології та лінгводидактики
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Протягом останніх десятиліть спостерігається відчутна інтенсифікація використання поняття “топос” у контексті вивчення творчості Вільяма Шекспіра в рамках міждисциплінарних досліджень. Сучасні дослідники, зокрема А. Артеменко [1], К. Дарем [7], підтримують думку, що гнучкість та мінливість межі не дозволяють топосу передчасно руйнуватися, а, навпаки, сприяють оновленню сприйняття звичних речей.

Цікаво, що сам Арістотель, якому приписують авторство поняття “топос”, в трьох працях пропонує різні визначення цього терміну. Наприклад, у “Фізиці” він використовує його для опису місця або простору, де відбуваються природні явища. Арістотель розглядає топос як фізичний простір, де об’єкти рухаються та змінюються відповідно до

своїх природних законів [5]. У трактаті "Топіка" він розглядає топос як методологічний підхід до аргументації та пошуку істини. Арістотель вважає, що існує загальний запас загальних місць (топосів), які можуть бути застосовані до різних ситуацій для отримання аргументів та доказів. Топоси можуть бути універсальними (застосовними до будь-якої ситуації) або конкретними (застосовними до певних обставин) [3, с. 29]. У "Риториці" Арістотель представляє топос як риторичний засіб для переконання аудиторії. Він розглядає топос як загальні аргументи, що можуть бути використані для впливу на публіку. Топоси можуть бути використані для створення переконливих доказів та аргументів у мовленні [Цит. за 5, с. 214]. Присутність у Арістотеля трьох різних визначень свідчить про те, що топос був важливою складовою його мислення та досліджень. І після двадцяти п'яти століть це поняття залишається важливим інструментом аналітичного осягнення сутності речей, без якого важко уявити сучасні філософські та літературні студії.

Топос дитинства виявляє варіативність у різних культурах і соціальних контекстах, і його визначають історичні впливи. Він відображає сприйняття самої себе дитиною, її уявлення про навколишній світ і власне місце в ньому, а також те, якими вона бачить представників інших вікових груп, таких як молодь, дорослі та літні люди. Аналіз топосу дитинства допомагає нам зрозуміти, що дитинство є культурно сконструйованим явищем, а дитячий досвід є унікальним у кожному конкретному контексті.

Топос дитинства пов'язаний з культурним, соціальним та історичним простором, в якому діти народжуються, виховуються і зростають, і він визначає їхні досвіди, сприйняття оточуючого світу та взаємодію з ним. Саме цей простір, який ментально реконструюється на основі творів Шекспіра, може виступати самодостатнім об'єктом дослідження.

Топос дитинства у творах Вільяма Шекспіра охоплює різні аспекти, такі як цінності, норми, очікування та стереотипи, пов'язані з дитинством. Це можуть бути уявлення про те, якими діти повинні бути, як вони повинні себе вести і яку роль їм відведено в сім'ї та суспільстві. Топос дитинства також охоплює освітні підходи того часу, ігрові практики, взаємодію з ровесниками та дорослими, архітектуру та простір, призначений для дітей, а також інші аспекти, що впливають на дитячий досвід.

Дослідження топосу дитинства в літературній спадщині Вільяма Шекспіра має велике значення з кількох причин. По-перше, твори Шекспіра не тільки відображають ренесансні уявлення про процес зростання та формування особистості, але й у певній мірі руйнують

стереотипні уявлення, сформовані в попередні періоди. По-друге, в його текстах часто наголошується на ролі дитинства в сімейних взаєминах та вирішенні проблем спадщини або успадкування престолу. Таким чином, аналіз цього топосу дозволить реконструювати соціальні проблеми та уявлення про генеалогічні відносини, характерні для англійського Відродження.

Також варто зазначити, що для будь-якого біографа, згідно думкою Н. Висоцької, сонети становлять, можливо, найскладніше випробування, оскільки саме на їхній інтерпретації перевіряється загальна авторська концепція, яка визначає трактування не лише текстів, а й всіх обставин, пов'язаних з появою поезій, їх функціонуванням у світі та їх переходом через час [2, с. 31]. Те, як Вільям Шекспір розумів і представляв дитинство у своїх сонетах, є важливим орієнтиром для дослідників при відтворенні сприйняття дитини/дитинства у сонетах, а також у шекспірівському каноні загалом. Метафорична концептуалізація дитини в сонетах включає як онтологічний досвід самого Шекспіра як батька, так і творче переосмислення поетом сприйняття дитинства. Засади аналізу метафоричної репрезентації дитинства в сонетах Вільяма Шекспіра були розглянуті в одній із наших попередніх статей [7].

Література:

1. Артеменко А. П. Топологія ідентичності в мережевих структурах соціуму. Х. : Перша цифрова друкарня, 2013. 344 с.
2. Висоцька Н. Сонетарій як об'єкт інтерпретативної гри у сучасних англомовних біографіях В. Шекспіра. *Біблія і культура*. 2008. № 10. С. 31–38. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/17700/05-Vysotska.pdf?sequence=1>
3. Навроцький В. "Топіка" Аристотеля і практичний поворот у сучасній логіці. *Філософська думка*. 2016. № 5. С. 27–32. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Philos_2016_5_6
4. Курціус Е. Р. Європейська література і латинське середньовіччя / переклав з нім. Анатолій Онишко. Львів : Літопис, 2007. 752 с.
5. Соціокультурні та теоретичні засади філософії постмодерну / В. В. Лях, О. М. Йосипенко, Я. В. Любимий, В. С. Пазенок, К. Ю. Райда, Л. А. Ситніченко. К. : Інститут філософії імені Г. Сковороди НАН України, 2017. 312 с.
6. Durham C.W. Jr. Foreword to: Vieweg, Theodor. *Topics and Law: a contribution to basic research in law*. Frankfurt am Mein ; Berlin ; Bern;New York ; Paris ; Wien : Lang, 1993. P. X–XXXV.

7. Torkut N. M., Gutaruk N. V. Metaphorical concept of child in Shakespeare's sonnets. URL: <http://surl.li/jcqb>. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-24>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-320-3-23>

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ В АНГЛОМОВНІЙ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІЙ МІНІМІЗОВАНІЙ ПРОЗІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЛІНГВОСИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ

Заваринська М. С.

*аспірант кафедри світової літератури
факультету іноземних мов*

*Львівського національного університету імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Імплементація синергетики, науки про самоорганізацію складних систем, в русло гуманітарних наук, лінгвістики зокрема, обумовлено природою мови як відкритої динамічної системи [3, с. 36]. Узгодження частин системи (самоорганізація) є облігаторним атрибутом її еволюції [3, с. 17].

Художні тексти англomовної постмодерністської мінімізованої прози (АПМП) незмінно «еволюціонують» завдяки постійному оновленню інтерпретацій невизначених місць, – текстових точок біфуркації, спровокованому набутим емпіричним знанням адресатом тексту.

Редукована літературна форма АПМП концентрує в собі експериментування з мовними засобами на усіх рівнях структури художнього тексту. Літературний зміст АПМП володіє ознаками полістилістичності, – стилевою домінантою постмодерністської літератури яка трансформує авторський художній текст у поєднання різностильових елементів, що виявляється у незавершеності та непередбачуваності сюжету, посилення ролі читача, інтермедіальності та інтертекстуальності [1].

Поєднання специфічних мовних засобів-проявів невизначеності створює неповторний «ефект ошуканості» для кожного адресата тексту, що надає художньому тексту АПМП властивості емергентності.

Емергентність – результат виникнення між елементами системи так званих синергетичних зв'язків, які забезпечують збільшення загального